

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 86 punten te behalen; het examen bestaat uit 29 vragen en een vertaalopdracht. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1

- 1p **1** Regel 1 Caesar pacatam Galliam existimaret
Citeer uit regel 15–23 het Latijnse tekstelement waarmee de Galliërs zélf de situatie betitelen die Caesar aanduidt met *pacata Gallia*.
- 2p **2** Regel 1–2 cum t/m Sedunis
Tegen welke kritiek probeert Caesar zich hier mogelijk te verdedigen?
- 1p **3** Regel 3 quod t/m volebat
Welke reden had Caesar om uitgerekend *eas regiones* te willen leren kennen? Baseer je antwoord op je kennis van de historische achtergronden.
- 1p **4** Regel 5 Eius belli haec fuit causa
Citeer uit regel 10–23 het Latijnse tekstelement waaruit blijkt dat Caesar de schuld voor het uitbreken van de oorlog bij de Veneti legt.
- 2p **5** Regel 6–7 praefectos tribunosque militum
Caesar duidt hen in regel 29 aan met de term *legati*.
Met welke bedoeling duidt Caesar hen zo aan?
- 2p **6** Regel 10 Huius est civitatis longe amplissima auctoritas
Op welke drie feiten steunde blijkens de tekst deze *auctoritas*? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
- 1p **7** Regel 17 eadem causa
Om welke reden gaat het? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
- 1p **8** Welke opmerking maakt Caesar in regel 15–23 over de Gallische volksaard? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
- 2p **9** Regel 22–23 si velit suos recuperare, obsides sibi remittat.
Formuleer deze zin in het Nederlands in de directe rede. Betrek daarbij alle woorden uit de Latijnse zin.
- 2p **10** Regel 35 ac iam ut omnia contra opinionem acciderent
Wat hield *omnia contra opinionem accidere* in dit geval concreet in? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
- 1p **11** Regel 44 ostendimus; regel 50 putavit
Leg uit waarom in het ene geval de eerste persoon en in het andere geval de derde persoon wordt gebruikt.
- 1p **12** Regel 44 multa
Welke in de tekst genoemde overweging woog voor Caesar het zwaarst? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
- 1p **13** Regel 48–49 omnes autem homines t/m odisse
Deze opmerking is
A een herhaling van de inhoud van de woorden omnes fere Gallos t/m excitari (regel 47–48).
B een extra rechtvaardiging voor Caesars vrees.
C een miskenning van de gevoelens van de Galliërs.
D een ontkenning van de beweegredenen van de Galliërs om oorlog te voeren.

Tekst 2

1p **14** Wat wilde Caesar met zijn tocht naar Britannia voorkomen? Beantwoord de vraag in het Nederlands en baseer je daarbij op informatie uit regel 1–11.

Regel 3 omnibus fere bellis Gallicis

2p **15** a. Op welk deel van Gallië hebben deze woorden in feite betrekking?
b. Leg uit dat hier sprake kan zijn van bewuste beïnvloeding van de lezer.

Regel 6–7 Neque enim temere praeter mercatores illo adit quisquam
Als je deze zin letterlijk vertaalt, lijkt de inhoud ervan onlogisch.

2p **16** Geef in je eigen woorden weer wat Caesar hier wil zeggen.

De informatie waar Caesar blijkens tekst 2 op uit is, laat zich in twee categorieën verdelen.

2p **17** a. Welke twee categorieën zijn dat blijkens regel 1–16? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
b. Met wat voor een soort informatie komt Volusenus terug blijkens regel 25–27? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Regel 19–20 ea sententia

2p **18** a. Citeer het Latijnse tekstelement uit het voorafgaande waarnaar deze woordgroep verwijst.
b. Citeer uit het vervolg van de tekst (t/m regel 27) het Latijnse tekstelement waarmee hetzelfde wordt uitgedrukt.

Regel 25–27 Volusenus t/m renuntiat.

Deze woorden worden door commentatoren verschillend geïnterpreteerd.

Volgens Rambaud verdedigt Caesar Volusenus tegen eventuele kritiek dat niet al het mogelijke is gedaan.

Volgens Meusel moeten deze woorden opgevat worden als een verwijt dat Volusenus zijn taak niet naar behoren heeft uitgevoerd.

2p **19** a. Citeer het Latijnse tekstelement waarop Rambaud zich kan hebben gebaseerd.
b. Citeer het Latijnse tekstelement waarop Meusel zich kan hebben gebaseerd.

Regel 28–29 ex magna parte Morinorum ad eum legati venerunt

1p **20** Waaruit blijkt in het vervolg van de tekst (t/m regel 43) dat de Morini niet centraal georganiseerd zijn? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

Regel 31 ea, quae imperasset

1p **21** Citeer uit het vervolg van de tekst t/m regel 43 het Latijnse tekstelement waarmee dit geconcretiseerd wordt.

Regel 34–35 Quibus adductis eos in fidem recipit.

1p **22** quibus en eos
A verhouden zich tot elkaar als deel tot geheel
B verhouden zich tot elkaar als geheel tot deel
C zijn identiek aan elkaar
D zijn volledig onafhankelijk van elkaar

Regel 40 has equitibus tribuit

1p **23** Leg uit dat dit een voor de hand liggende beslissing was.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Tekst 3

1p **24** Op welke locatie speelt deze episode zich af? Beantwoord de vraag door het noteren van de desbetreffende eigenaam.

Regel 7 Hij zette hem zijn plannen uiteen.

1p **25** Wat was Caesars strijdplan blijkens het vervolg van de tekst?

Caesar blijkt een verteller te zijn die de kunst verstaat zijn politieke en militaire optreden in Gallië vanuit zijn eigen perspectief aan zijn lezers over te brengen en hen daardoor voor zich te winnen.

2p **26** Leg uit dat de zin “die gold t/m Crassus” (regel 9–10) opgevat kan worden als een poging van Caesar zijn lezers voor zich te winnen.

Tekst 4 en tekst 1 en 2

In tekst 1, regel 1–9, komt een woordgroep voor die verband houdt met deze opdracht aan het Romeinse volk.

2p **27** Citeer uit tekst 1 de desbetreffende Latijnse woordgroep.

Ook in tekst 2, regel 25–35, komt een woordgroep voor die verband houdt met deze opdracht aan het Romeinse volk.

2p **28** Citeer uit tekst 2 de desbetreffende Latijnse woordgroep.

Tekst 5 en tekst 2

2p **29** Leg uit dat tekst 2, regel 1–16, als illustratie kan dienen van de inhoud van tekst 5.

Tekst 6

Bestudeer tekst 6 met de inleiding en de aantekeningen.

43p Vertaal regel 1–11.

Einde
